

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Net op Zee Hollandse Kust (Noord en Noordwest óf West)

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

17 april 2018 / projectnummer: 3199

1. Tussentijds advies over de aanvullende Notitie R&D en de tussentijdse onderzoeksresultaten

Om de toekomstige windparken voor de kust van Noord-Holland op de Noordzee aan te sluiten wordt een Net Op Zee (NOZ) aangelegd. Dit NOZ moet vervolgens worden verbonden met het landelijk elektriciteitsnet. TenneT bereidt deze aansluiting namens de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) voor. Voor de aanleg van de kabeltracés en transformatorstations is een inpassingsplan nodig. Ten behoeve van de besluitvorming over het inpassingsplan en vergunningen wordt de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

Uitbreiding van de projectscope en keuze voorkeursalternatief.

De ministers hebben de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie¹) tussentijds gevraagd om te adviseren over:

- *de aanvullende concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau (hierna aanvullende Notitie R&D), waarin de uitbreiding van de scope van het project met aansluiting van een extra windpark is beschreven. Dit betekent dat bovenop de 700 MW gepland windvermogen nog 700 MW extra vermogen moet worden aangesloten. Hiervoor zijn bredere kabeltracés en grotere transformatorstations nodig;*
- *de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten Net Op Zee Hollandse kust Noord en Noordwest/West.* ² Deze notitie beschrijft de verschillende alternatieven voor de kabeltracés en de stationslocaties.

De Commissie gaat in het advies nader in op deze onderdelen.

In de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten, die een bouwsteen vormt van het MER, zijn vier alternatieven beschreven. Tevens zijn twee extra tracé-varianten opgenomen. In overleg met de provincie Noord-Holland is bovendien het aantal locaties voor transformatorstations uitgebreid tot negen locaties. Het in deze fase uitgevoerde onderzoek laat zien hoe en of de verschillende tracés en stations ruimtelijk kunnen worden ingepast. Bepalende aspecten daarbij zijn de beschikbare ruimte en de in de aanvullende notitie R&D beschreven, beperkingen, waaronder de ‘Stelling van Amsterdam’ die de status heeft van Werelderfgoed.³

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link op de website of door het projectnummer 3199 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

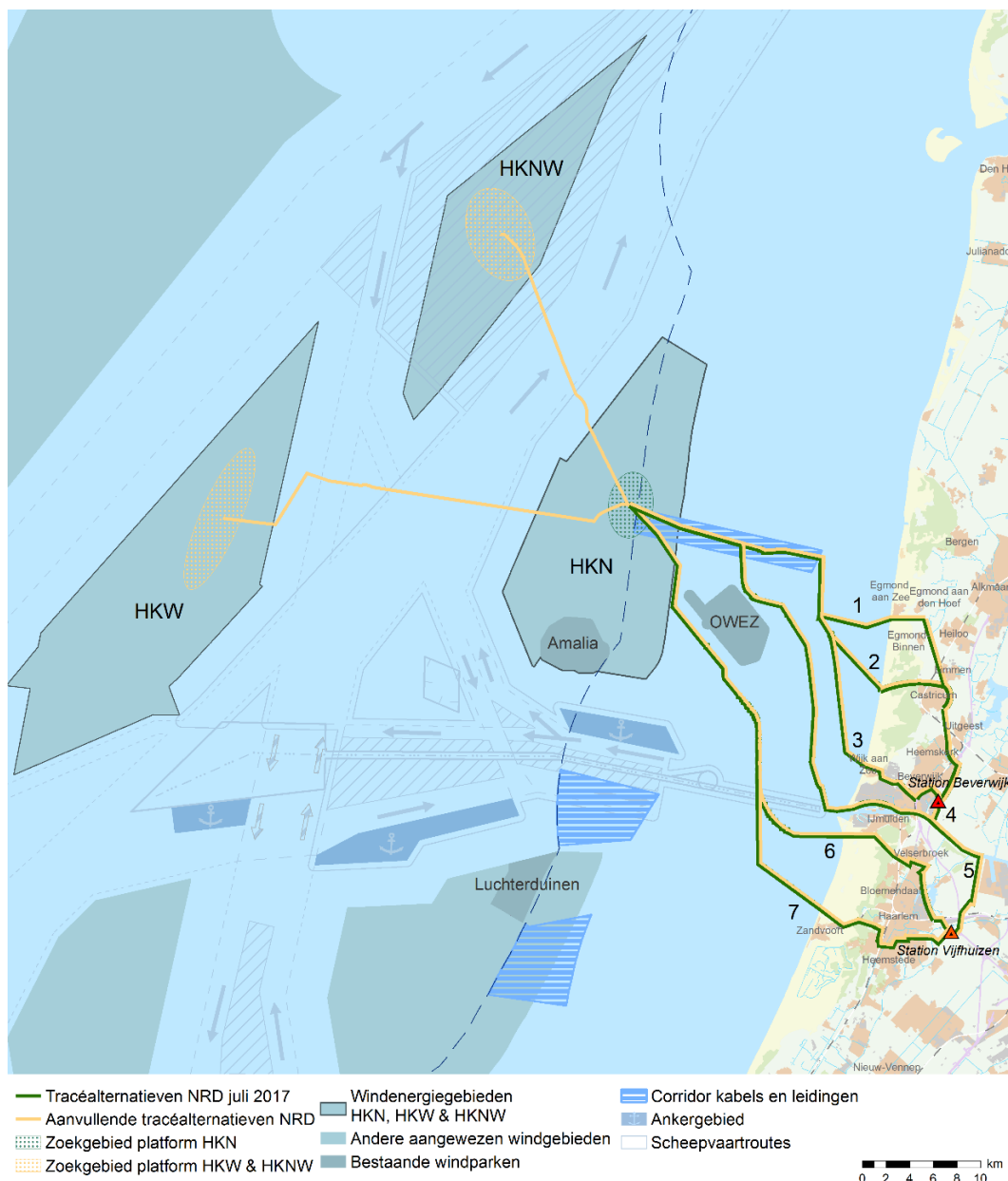
² Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten Net Op Zee Hollandse kust Noord en Noordwest/West, onderbouwing ten behoeve van voorkeursalternatief (VKA-)keuze. 8 maart 2018.

³ De Stelling van Amsterdam (SvA) is een militair verdedigingswerk, aangelegd tussen 1880 en 1920. Het betreft een unieke, uitzonderlijke en monumentale verdedigingslinie van 135 kilometer lengte, op gemiddeld 15 kilometer van Amsterdam. In 1992 is Nederland toegetreten tot de Werelderfgoed Conventie van 1972. De SvA staat op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Bij plaatsing op de Werelderfgoedlijst wordt de uitzonderlijke universele waarde van het erfgoed vastgesteld en beschreven in een verklaring van universele waarde (Statement of Outstanding Universal Value – SOUV). De Outstanding Universal Value (OUV) komt tot uitdrukking in een aantal kernkwaliteiten die middels het rijks- en provinciaal beleid worden beschermd.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie merkt op dat de uitbreiding van de scope helder is omschreven in de aanvullende Notitie R&D. De uitbreiding van het onderzoek is ook al in de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten meegenomen. Daar is gekeken naar de inpassing van een breder kabeltracé en een grotere stationslocatie.

De Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten bevat volgens de Commissie voldoende informatie voor de keuze van een voorkeurskabeltracé. **De Commissie signaleert echter een risico bij de keuze van een (voorkeurs)locatie voor het transformatorstation.** Uit de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten kan de Commissie niet afleiden dat voldoende rekening wordt gehouden met de archeologische en aardkundige waarden. Daarnaast is in de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten niet expliciet duidelijk gemaakt hoe het afwegingskader van de Stelling van Amsterdam (aspect cultuurhistorie) wordt gehanteerd.

Figuur 1: te onderzoeken kabeltracéalternatieven op hoofdlijnen, met bestaande transformatorstations Vijfhuizen en Beverwijk (zie ook voetnoot 4 voor recente ontwikkelingen).

Toelichting op de m.e.r.-procedure

Voordat de ministers besluiten, worden de milieugevolgen onderzocht in het MER. Na de eerste onderzoeken voor aansluiting van het windpark Hollandse Kust Noord (HKN) is geconcludeerd dat het efficiënter is om ook direct onderzoek te doen naar de aansluiting van het westelijk gelegen windpark.⁴ Daarom is het onderzoek uitgebreid. Hiervoor is een aanvullende notitie Reikwijdte en Detailniveau opgesteld.⁵

Deze aanvullende Notitie R&D is samen met de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten voorgelegd aan de Commissie m.e.r. voor een tussentijds advies.

In de aanvullende Notitie R&D, heeft TenneT aangegeven dat zij de procedure voor de aansluiting HKN heeft uitgebreid met aansluiting van HKW of HKNW. Het MER wordt opgesteld in twee fasen (zoals ook al aangekondigd bij de start van het project). In een eerste fase worden verschillende alternatieven voor het kabeltracé en het transformatorstation globaal onderzocht. Op basis van deze informatie, uitgewerkt in de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten, wordt een voorkeursalternatief door de ministers opgesteld. In een tweede fase van het MER wordt dit voorkeursalternatief in meer detail uitgewerkt ten behoeve van de besluitvorming over het Inpassingsplan. In het definitieve MER bij het Ontwerp-Inpassingsplan worden alle in het MER doorlopen stappen om van zeven alternatieven tot een voorkeursalternatief beschreven. De Commissie zal dit definitieve MER toetsen.

Het nu voorliggende advies is gebaseerd op de informatie in de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten en de aanvullende notitie R&D en gericht op de verdere uitwerking van het MER.

⁴ Zie brief aan de tweede kamer over Routekaart wind op zee 2030 van 27 maart 2018 (kenmerk DGETM-E2020 / 17177527). In deze brief is aangegeven eerst Hollandse kust West te ontwikkelen (2030). In dit tussentijds advies gaat de Commissie daarom niet meer uit van de ontwikkeling van Hollandse Kust Noordwest.

⁵ Concept aanvullende notitie reikwijdte en detailniveau m.e.r.-procedure Net op Zee Hollandse Kust noord met Hollandse Kust Noordwest of West, 13 december 2017. Deze notitie heeft ter inzage gelegen van 12 januari 2018 tot en met 22 februari 2018.

2. Toelichting advies en aanbevelingen voor de vervolgbesluitvorming

2.1 Locatie transformatorstation

De varianten voor de locatie van het transformatorstation hebben effect op diverse cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden in het gebied. De Commissie merkt op dat deze waarden een eigen karakteristiek hebben en onderling verschillen. Het gaat daarbij om:

- de aard en belang van het (archeologische en cultuurhistorische) complex;
- de beschermingsregimes, zoals werelderfgoed, rijksmonument, provinciaal monument, gemeentelijk monument of bescherming via de planregels van het bestemmingsplan;
- specifieke kenmerken die – in geval van behoud ex situ – van invloed zijn op de doorlooptijd van de planrealisatie.

Uit de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten kan de Commissie niet afleiden dat voldoende rekening wordt gehouden met de archeologische en aardkundige waarden. Deze aspecten zijn van belang bij de keuze van een voorkeurslocatie voor het transformatorstation.

De Commissie adviseert deze informatie in beeld te brengen en te laten meewegen bij de onderbouwing van de keuze voor het VKA.

Zij licht dit advies hierna nader toe.

Stelling van Amsterdam, cultuurhistorische waarden

De locaties voor het transformatorstation in het gebied van de Stelling van Amsterdam vallen onder het UNESCO afwegingskader, opgesteld door de ICOMOS adviesorganisatie van UNESCO. Dit afwegingskader is opgenomen in het vigerende provinciale beleid. Voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen de contour geldt het principe van 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten daar in principe niet worden toegestaan wanneer er reële alternatieven zijn buiten de Stelling van Amsterdam.⁶ In de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten en achterliggende documentatie worden de effecten op de diverse cultuurlandschappelijke waarden van de Stelling goed weergegeven. Het is de Commissie echter niet duidelijk hoe het afwegingskader feitelijk zal worden gehanteerd en hoe een en ander daarin doorwerkt naar de weging van de alternatieven.

Archeologische en aardkundige waarden

In de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten zijn drie transformatorstationslocaties buiten de stelling van Amsterdam gelegen onderzocht. Dit zijn Tata Steel, Laaglandersluisweg en Bocht Westpoortweg. Op alle drie deze locaties zijn archeologische waarden aanwezig, waaronder een Rijksmonument (Castellum bij Velsen, locatie Laaglandersluisweg). Bij de locatie

⁶ Zie Heritage Impact Assessment (HIA) Stelling van Amsterdam, Locatie transformatorstation Net op zee Hollandse Kust (noord). Concept Versie 2.0, 5 maart 2018, ARCADIS LANDSCHAPSARCHITECTUUR & STEDENBOUW | ERFGOED ADVIES. Pagina 17–18 paragraaf 2.2.4. Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). In de PRV 2017 zijn in artikel 21 en 22 regels over UNESCO-erfgoederen opgenomen, waaronder ook regel 11 Er geen reële andere mogelijkheden zijn.

Laaglandersluisweg geldt specifiek een “nee, tenzij”, maar dan vanuit een archeologisch afwegingskader. Dat betekent dat activiteiten, in principe, niet worden toegestaan wanneer er alternatieven voorhanden zijn. De overige archeologische bekende en te verwachten waarden, zoals het eiland Ruigoord (locatie Bocht Westpoortweg) zijn van dien aard dat dit vraagt om een nadere uitwerking ten behoeve van de keuze van het VKA.⁷

Eventuele maatregelen voor behoud ex situ voortvloeiend uit de keuze van het VKA hangen in hoge mate af van de specifieke situatie. Behalve kosten, gaat het ook om benodigde doorlooptijd en het tijdelijk onttrekken van grondwater (bronbemaling).

De Commissie adviseert bij de onderbouwing van de keuze voor het VKA de verschillende belangen en gebiedswaarden tegen elkaar af te wegen. Kijk daarbij in het bijzonder naar de cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden en geef aan hoe de verschillende locaties met elkaar worden vergeleken. Geef daarbij voor de locaties binnen de Stelling van Amsterdam aan hoe deze zich verhouden tot de kernwaarden van het UNESCO-beleid.

2.2 Advies over de aanvullende notitie R&D

De Commissie constateert dat de verbreding van de projectscope goed is beschreven in de aanvullende Notitie R&D. De verbreding van het onderzoek is ook al meegenomen in de Notitie tussentijdse onderzoeksresultaten die nu voorligt voor advies.

De Commissie adviseert bij de verdere uitwerking van het MER de aanpak te volgen zoals geformuleerd in de aanvullende Notitie R&D, de eerder uitgebrachte notitie R&D en het advies van de Commissie daarover. De adviezen die de Commissie in deze paragraaf meegeeft kunnen worden gelezen als aanvullend op deze notities.

Natuur

Besteed aandacht aan de effecten van de uitbreiding van infrastructuur en windparken ten Westen van het windpark Hollandse Kust Noord. De Commissie constateert dat de nadruk in de onderzoeken nu ligt op de landzijde van de tracés. Het is mogelijk dat ten Westen van het windpark Hollandse Kust Noord (cumulatieve) effecten kunnen optreden. Ten aanzien van de gevolgen voor mariene natuur adviseert de Commissie daarom ook na te gaan of de werkzaamheden voor aansluiting van Windpark West (via externe werking) gevolgen kunnen hebben voor het beoogde Natura 2000-gebied Bruine Bank.

Leefomgeving en gezondheid

Geef bij de uitwerking van het VKA aan wat de effecten zullen zijn van elektromagnetische velden op gevoelige bestemmingen en of deze qua impact binnen de gestelde kaders vallen. De Commissie stelt voor om hierbij naast het vigerende beleid ook het advies uit de factsheet

⁷ Om een goed beeld te krijgen van de verschillen tussen de locaties adviseert de Commissie, daarbij gebruik te maken van het archeologisch bureauonderzoek voor drie transformatorstation locaties dat in het kader van het MER wordt opgesteld. Geef daarbij een beschrijving van de aardkundige waarden. In aanvulling op de bestaande richtlijnen voor dergelijk onderzoek adviseert de Commissie aandacht te besteden aan de (inter-)nationale betekenis van de bekende archeologische monumenten, de vigerende beschermingsregimes en de benodigde doorlooptijd voor behoud ex situ in relatie tot de realisatie van de planvorming.

hoogspanningsleidingen en magneetvelden te betrekken.⁸ Daarnaast adviseert de Commissie met betrekking tot het laagfrequent geluid rond stations een contouranalyse uit te voeren.

Archeologie

Bij de aanleg van het kabeltracé en transformatorstation zal worden geboord en gegraven, daarbij zal nader onderzoek moeten worden gedaan naar bekende en verwachte archeologische waarden en mogelijk moeten ook maatregelen worden getroffen in het kader van het vigerende beleid voor de archeologische monumentenzorg. De Commissie adviseert hier tijdige en passende aandacht aan te besteden.

Bodem en grondwater.

Breng de effecten van de aanleg van kabeltracé en transformatorstation in beeld. Het gaat daarbij om tijdelijke en permanente effecten. Daarbij zal het vooral gaan om de relatie met secundaire effecten op natuur als gevolg van verdroging, en archeologie en geologie door aantasting van de bodem.

⁸ Factsheet hoogspanningsnet en magneetveld, Commissie m.e.r., Juli 2017. en Magneetveld bij het hoogspanningsnet, Advies over reikwijdte en detailniveau van een milieueffectrapport, 10 juli 2017, projectnummer 3220.

BIJLAGE 1: Projectgegevens tussentijdse toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar de ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <https://www.commissiemer.nl/advisering/watdoetdecommissie>

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Theo Fens

Heleen van Londen

Roel Meeuwsen (secretaris)

Tom Smit (voorzitter)

Bert van der Valk

Rob Vogel

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Inpassingsplan en diverse vergunningen.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat (<http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer>). Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D 24.2 De aanleg, wijziging of uitbreiding van een ondergrondse hoogspanningsleiding. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven.

Bevoegd gezag

Ministers van Economische Zaken en Klimaat en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Initiatiefnemer

TenneT

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Alle zienswijzen en adviezen die de Commissie tot en met 7 maart van het bevoegd heeft ontvangen, heeft ze gelezen en in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3199](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

